

עת"א 47069/03/22 - מוראד ברקאת נגד משטרת ישראל - מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 47069-03-22 ברקאת נ' משטרת ישראל - מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופטת שירלי רנר
עותר	מוראד ברקאת
נגד	
משיבה	משטרת ישראל - מדינת ישראל

החלטה

1. עתירת אסיר בנוגע לכבילתו של העותר המאושפז בבית החולים שערי צדק.

העותר עצור מיום 19.3.22 בחשד לביצוע פיגוע והוא אושפז בבית החולים שערי צדק באותו מועד לאחר פציעת ירי בבטנו.

על פי העתירה העותר מאושפז ביחידה לטיפול נמרץ כללי כשהוא מורדם ומונשם כשהוא כבול בכל שעות היממה בשלוש גפיים: יד אחת למיטה ובשתי רגליו.

2. לעתירה צורף מכתבו של ד"ר אלון שוורץ, מנהל יחידת הטראומה בבית החולים שערי צדק מיום 21.3.22 ולפיו:

"המטופל התקבל ליחידת הטראומה של המרכז הרפואי שערי צדק לאחר פציעת ירי בבטנו. הועבר באופן דחוף לחדר ניתוח. הפציעה שנגרמה נרחבת ביותר וכוללת מספר פגיעות במעיים וכן פגיעה קשה בעמוד השדרה. כמו כן סבל מאובדן דם רב וקיבל מוצרי דם רבים.

כעת המטופל מאושפז ביחידה לטיפול נמרץ כשהוא מורדם ומונשם, ומפאת נרחבות הפציעה הדרך שעליו לעבור הינה ארוכה ועדיין לא ניתן לנבא מה יהיה אורך האשפוז במרכז הרפואי.

עלי להדגיש כי תנועתיות הינה חיונית למצבו הבריאותי לאחר פציעה מסוג זה, וכל הגבלה התנועה מסכנת את החלמתו בהיווצרות קרישי דם בוורידים העמוקים ובריאות, והיווצרות פצעי לחץ וזיהומים.

כמובן שבעודו מורדם ומונשם לא מהווה המטופל סיכון כלשהוא שכן אינו בהכרה, אך גם לאחר שנחליט להפסיק את ההרדמה וההנשמה יש לאפשר למטופל תנועה חופשית ע"מ למנוע את הסיבוכים הנ"ל."

על פי העתירה פנייה שנעשתה על ידי האחות האחראית ביחידה לטיפול נמרץ לגורמי המשיבה בבקשה להתיר מהאיזוק לא נענתה.

2. נטען כי התנהלות המשיבה היא בניגוד להוראת סעיף 9א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 בכל הנוגע לכבילת עצור במקום ציבורי. בנוסף, מנוגדת הכבילה להוראות פקודת המטא"ר 12.03.02 "הטיפול הרפואי בעצורים". עוד נטען כי הכבילה האמורה פוגעת בזכותו של המשיב לכבוד ושוויון ולהימנעות מיחס משפיל ואכזרי, מפרה את חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 ומנוגדת לאמנה הבינלאומית נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים ומשפילים. הכבילה אף מנוגדת לכללים בסיסיים באתיקה רפואית.

3. עמדת המשיבה היא כי מדובר בעצור שמסוכנותו גבוהה והכבילה נעשתה בהתאם לנהלי המשטרה. נטען בנוסף כי היום החלו להעיר את העותר בבית החולים ולפיכך האמור במכתבו של ד"ר שוורץ שצורף לעתירה אינו רלוונטי עוד.

נציגי המשיבה הגישו במהלך הדיון מספר מסמכים.

האחד, את הנוהל המשטרתי בכל הנוגע לכבילת עצורים. אמנם נטען כי הנוהל בחלקו חסוי, אך עיון בו מעלה כי בחלקים הרלוונטיים הוא מבוסס בעיקרו על פקודת המטא"ר 12.3.02 אליה היפנו ב"כ העותר.

עוד הגישו נציגי המשיבה שני מסמכים מיום 22.3.22 של ד"ר יגאל הלבין מהמרכז הרפואי שערי צדק. באחד מפורט כי העותר **"מאושפז במצב קשה ביחידה לטיפול נמרץ במרכז הרפואי 'שערי צדק' בירושלים"**. בשני נרשם כי **"הנ"ל נגמל היום מהנשמה, הופסקו חלק מתרופות ההרדמה, עדיין מקבל תרופות הרגעה גם לתוך הוריד, בשל אירועים של אי שקט ותלישת צנרת. המטרה, להביאו למצב בו יוכל לעבור למחלקה, משתף פעולה, ללא תרופות הרדמה/הרגעה תוך ורידת מתמשכות. בשלב זה, עדיין איני יכול לקבוע מתי נשיג מטרה זו"**.

מסמך נוסף שהוגש והנושא אף הוא תאריך של 22.3.22 חתום על ידי הרופא המשטרתי ד"ר מיכאל הרמן והוא מתייחס, כאמור בפתח המסמך, **"לשאלת קציני המשטרה איך ראוי לנהוג עם עצור השוכב בבית חולים מונשם בטיפול נמרץ וקיים האילוץ לכבול את ידיו לדעתם המקצועית של גורמי הביטחון הממונים עליו"**.

לבסוף הוגש מסמך, הנושא אף הוא תאריך של 22.3.22 של מ' ימ"ר ירושלים נצ"מ אבי כהן ולפיו **"העצור פונה לבית החולים לטיפול רפואי ומאז שוהה שם מורדם. התקיימה בימ"ר ירושלים הערכת מצב ובתום הערכת המצב הוחלט בהתאם לנוהל מסוכנות ולחומרת העבירה לכבול את העצור החשוד בפיגוע הדקירה"**. הוסף כי לאחר בקשת הרופא המטפל ולפיה הכבילה עשויה לגרום לפצעי לחץ, ניתנה הנחייה לשוטרים המוצבים במקום להחליף כל שעה עגולה את היד והרגל הכבולים.

עוד נאמר במסמך כי מאחר והעצור מורדם, ההחלטה להעביר את האזיקים כל שעה עגולה מספקת את התנועטיות הנדרשת במכתבו של ד"ר אלון שוורץ. **"שאני לא מבין את פשרה כל עוד החשוד מורדם, ואל לרופא לקבוע האם המטופל מהווה סכנה או לאו!"**. הוסף ככל שיש צורך להסיר את האזיקים לזמן קצרצר לצורך טיפול רפואי רגעי השוטרים יודעים ליצור קשר עם היחידה החוקרת ולקבל אישור לדבר.

4. במהלך הדיון הוברר כי כל העת, 24 שעות, נמצאים עם העותר שני שוטרים.

במהלך הדיון ציינו נציגי המשיבה כי אין בידם החלטה כתובה המתעדת החלטה על כבילתו של העותר. עם זאת, לאחר שצינו בדיון כי יש מסמך פנימי המנחה את השוטרים בעת הצבתם ליד החולה וכי מסמך כזה קיים גם בעניינו של העותר, אפשרתי הגשתו לאחר הדיון. לדברי נציגי המשיבה בדיון מדובר במסמך פנימי שלא ניתן להציגו לב"כ העותר.

דין והכרעה

5. הוראת סעיף 22ד(1) בפקודת המטא"ר 12.3.02 "הטיפול הרפואי בעצורים" שכותרתה "סמכות מפקד מקום המעצר - להורות על כבילה של עצור חולה" קובעת כי:

"מפקד מקום המעצר יורה על כבילת עצור חולה המאושפז בבית חולים, אם התמלאו שני תנאים אלה:

(א) יש צורך בכבילתו כדי למנוע סכנה ממשית להימלטותו, או כדי למנוע סכנה הנשקפת מהעצור לאדם מן הצבור, לצוות הרפואי, לעצור עצמו או לרכוש.

(ב) אין במקום האשפוז אמצעי סביר אחר, שהוא אמצעי המכביד פחות על העצור החולה, שיש בו כדי למנוע סכנה זו.

הוראת סעיף 22ד(2) שכותרתה "החלטה לכבול עצור - בחינה נוספת לעתים מזומנות" קובעת כי:

"מפקד מקום המעצר יבחן לעתים מזומנות אם הנימוקים להחלטתו לכבול את העצור החולה, עדיין תקפים, על פי התנאים הקבועים בסעיף (1)".

הוראת סעיף 22ד(3) שכותרתה "שחרור מכבלים - על פי קביעה של רופא" קובעת כי:

"קבע רופא בית החולים, שכבילתו של העצור החולה מונעת אפשרות לתת לו טיפול רפואי, או שהיא מסכנת את חייו, או שהיא עלולה לגרום לו נזק ממשי או שהיא עלולה לגרום לו נזק בלתי הפיך, השוטר הממונה על שמירת העצור החולה ישחרר את העצור החולה מן הכבלים או יכבול אותו בדרך אחרת, הכל לפי הוראות הרופא..."

6. ההחלטה בדבר כבילה של עצור המאושפז בבית חולים אינה יכולה להיות כללית, אף לא בהתייחס לסוגי עבירות (פח"ע, עבירות מין וכדו') אלא קונקרטית בעניינו של כל עצור ועצור. יש לבחון במסגרתה בין היתר את מידת מסוכנותו של העצור בשים לב למצבו הרפואי.

כעולה מהפקודה יש גם לערוך בחינה עיתית של תקפות ההחלטה.

כעולה מהפקודה יש גם לבחון אם אין במקום האשפוז חלופה מכבידה פחות שיש בה כדי למנוע את הסכנה הנשקפת ממנו.

7. מהחומר שהוגש לי לאחר הדיון לא עולה כי נעשתה בחינה קונקרטית בעניינו של העותר בשים לב למצבו. למעשה כך גם עולה מהמסמך עליו חתום מ' ימ"ר ירושלים ולפיו ההחלטה נתקבלה בהתאם לנוהל מסוכנות וחומרת העבירה.

מאחר ולא נשקל עניינו הקונקרטי של העותר, ההחלטה שנתקבלה עת היה מורדם ומונשם חורגת ממתחם הסבירות. במצב שבו העותר מורדם ומונשם, כשמשיגים עליו כל העת שני שוטרים, אין הוא מהווה סכנה המצדיקה כבילתו.

התברר במהלך הדיון כי הוחל במהלך של הערת העותר ולא התקבלה כל החלטה קונקרטית חדשה השוקלת את הסיכון הנשקף מהעותר במצבו הנוכחי, לרבות האמור במכתבו של ד"ר שוורץ שצורף לעתירה וכי ההחלטה הראשונית עומדת בתוקפה.

בנסיבות אלו, משלא נתקבלה החלטה חדשה השוקלת את מלוא השיקולים הרלוונטיים לעותר לעת הזו, אין מנוס אלא להורות על ביטול ההחלטה.

אני מורה איפוא על ביטול כבילתו של העותר.

על מנת לאפשר למשיבה לנקוט בכל הליך שתמצא לנכון החלטה זו תיכנס לתוקפה ביום 24.12.22 בשעה 12.00.

המזכירות תמציא בדחיפות לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ' אדר ב' תשפ"ב, 23 מרץ 2022, בהעדר
הצדדים.